

Podsekcija jugoslovenske Etnografske sekcije na konferenci mira v Parizu 1919 za slovensko-nemško mejo, za Prekmurje in čehoslovaško-jugoslovanski koridor.

Ko se je v začetku leta 1919. organizirala delegacija Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev na konferenci miru v Parizu, bila je v začetku februarja poleg politične, gospodarske, novinarske in vojne sekcije ustanovljena tudi etnografska sekcija pod predsedništvom prof. univ. dr. Jovana Cvijića. Celokupna delegacija naše države pa je stala pod vodstvom sedaj že pokojnega državnika Nikole Pašića.

V etnografsko sekcijo so bili pozvani v prvi vrsti strokovnjaki na polju geografije, etnografije, kartografije, zgodovine in statistike. Pozneje je prišlo zraven tudi nekaj advokatov. Na priloženi sliki so predstavljeni sledeči člani (v zadnji vrsti od leve na desno): prof. dr. Tihomir Gjorgjević, prof. dr. Fr. Kovačič, dr. A. Tresić-Pavičić, prof. Bl. Rajić, prof. univ. dr. Nikola Radojčić, prof. univ. dr. A. Belić, prof. univ. dr. Slavić, ing. Janko Mačkovšek; (v srednji vrsti od desne na levo): vel. župan na Reki dr. Lenac, ravnatelj Etnogr. muzeja dr. Niko Zupanič, prota Mihalković, dr. J. M. Čok, prof. Ribarič, prof. univ. dr. Stanoje Stanojević, prof. univ. dr. Ferdo Šišić, dr. Tomo Šorli; (v prvi vrsti od leve na desno): prof. univ. dr. L. Ehrlich, vladika I. Zaremski, prof. univ. dr. Jovan Cvijić, dr. Lujo grof Vojnović, prof. univ. dr. J. Radonić, direktor statističnega urada v Zagrebu R. Šignar.

Iz celokupne Etnografske sekcije so se izločile posamezne podsekcije, ki so obravnavale statistiko in etnografsko življenje naših obmejnih oblasti. Tako n. pr. pa je imelo slovensko prizemlje skupaj z Istro svojo podsekcijo, Reka svojo, Dalmacija svojo, Vojvodina svojo, Macedonija svojo in Črna gora svojo sekcijo. Zelo odgovorno in

zelo komplicirano nalogo je gotovo imela podsekcija za slovensko-nemško mejo, za Prekmurje in čehoslovaško-jugoslovanski koridor, kateri je predsedoval dr. Niko Zupanič, tehnični delegat na konferenci mira v Parizu. Istega je N. Pašić že okolu Božiča 1918 pridržal v Parizu in se z njim večkrat posvetoval o bodočih razmejitvah na etnološki osnovi.

Elaborati in zaključki podsekcije so morali biti prečitani in prerešeni na sejah celokupne Etnografske sekcije in še le potem so bile predložene predsedstvu delegacije, da jih po potrebi politično in praktično uveljavi.

Morda ni neumestno, če se ob desetletnici ustanovljenja Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev objavi v kratkih potezah program dela podsekcije za odreditev slovensko-nemške meje in to na osnovi zapisnika sej, ki nam je slučajno prišel v roke te dni.

Podsekcija etnografske sekcije za slovensko-nemško mejo, za Prekmurje in koridor.

Prva seja 18. febr. 1919 v hotelu »Campbell« (Avenue Friedland).

Začetek ob 3. uri popoldne.

Navzoči: Dr. Kovačič, Lakatoš, Mačkovšek, dr. Slavić, dr. Zupanič.

1. Razdelitev dela:

1. Meja za Koroško: Mačkovšek, dr. Erlih, če pride, dr. Žolger, dr. Zupanič.

2. Meja za Štajersko: Dr. Kovačič.

3. Prekmurje: Dr. Slavić.

4. Koridor: Lakatoš.

2. Volitev činovnikov:

Načelnik: Dr. Zupanič.

Namestnik načelnikov: Dr. Kovačič.

Tajnik: Dr. Slavić.

Gjorgjević Šišić Škori Tresić-Pavičić Stanojević Kovačić Radjojić Belić Mihalkić Slavić Mačkovšek Lenac
 Sedeči od leve na desno: Ehrlich Ribarić Čok Cvijić Vojnović Radonić Šignar
 Zaremski

Etnografska sekcija delegacije kraljevine SHS na konferenci mira 1919.

3. Načelnik poroča o smernicah za elaborate, ki jih je razložil predsednik etnografske sekcije, dr. Cvijić, v seji te sekcije.

Elaborat naj ima:

1. Geografski pregled.
2. Politični značaj.
3. Zgodovino.
4. Naseljevanje.
5. Današnje etnografsko stanje.
6. Narodno življenje.
7. Ekonomsko-politične razmere.
8. Komunikacije.

Glavna stvar je v prvih 6 točkah. K tekstu je dati mapa.

4. Slavič čita prvi del elaborata o Prekmurju. Razgovor o tem delu.

Prih. seja 25. II. 1919; dnevni red: Prekmurje, Štajersko, slučajnosti.

Konec seje ob 5. uri zvečer.

II. seja dne 25. II. 1919.

Navzoči: Zupanič, Kovačič, Slavič, Mačkovšek, Lakatoš; predsednik po zdravi gosta g. protojereja Mihalčiča iz Baranje.

Začetek ob 3. uri pop.

1. Slavič čita zapisnik. Se odobri.
2. Slavič čita II. del Prekmurja. — Skrčen tekst je predložiti.
3. Kovačič čita elaborat o Štajerski. — Razgovor o delu.
4. Izrazi se obžalovanje, da politična delegacija ni v dovoljni zvezi z etnografsko sekcijo.

Konec seje ob 6. uri zv.

III. seja dne 1. marca 1919.

Navzoči so vsi udje sekcije in kot gost g. Žic, pozdravljen od predsednika.

1. Slavič prečita skrčen elaborat o Prekmurju. Dva dostavka sta napravili še zraven.

2. Razgovor o koridorju.

Ker je g. Zolger odpoklical g. Mačkovšeka in Kovačiča k sebi, se seja zaključuje.

IV. seja 3. III. 1919.

Navzoči: Zupanič, Kovačič, Mačkovšek, Slavič.

Začetek ob 9¹/₂ uri zj.

1. Zapisnik se odobri.
2. Kovačič čita svoj za sekcijo prirokrojen elaborat s statističnimi podatki.

3. Slavičev in Kovačičev elaborat se sprejme za nadaljno uporabo etnografske sekcije.

Konec seje 11¹/₂ uri.

V. seja 4. III. 1919.

Navzoči: Zupanič, Kovačič, Lakatoš, Mačkovšek, Slavič.

Začetek 3. uri pop.

1. Zapisnik se odobri.
2. Razgovor o koridorju.
3. Lakatoš naj izdelava elaborat o koridorju.

4. Zupanič izdelava zgodovinski uvod za elaborat o Koroški.

5. Kovačič in Slavič dasta svoje elaborate pretipkat, izročita g. Cvijiću elaborata, ki ju dasta potem tiskati.

Konec seje ob 4. uri.

VI. seja 11. III. 1919.

Navzoči: Zupanič, Kovačič, Slavič.

Začetek ob 3. uri pop.

1. Zapisnik se odobri.
2. Kovačič čita elaborat o Dravi, ki ne more tvoriti meje.

Konec ob 4. uri pop.

VII. seja 11. VII. 1919.

Navzoči: Zupanič, Kovačič, Mačkovšek, Slavič.

Začetek ob 10. uri prp.

Tajnik Slavič poroča, da so se po zadnji redni seji elaborati za Prekmurje in Štajersko čitali in predelavali glede Štajerske s sodelovanjem g. prof. Beliča pri sejah glavne etnografske sekcije pod predsedništvom g. prof. Cvijića. Referent za Koroško, g. prof. dr. Lambert Erlih, ki je prišel pozneje

v Pariz, je čital svoj elaborat za Koroško le pri sejah glavne etnografske sekcije. Po odhodu g. Lakatoša v domovino je prevzel referat o koridorju prof. Slavič, ki je izdelal tak elaborat za slučaj, da bi prišlo vprašanje o koridorju na dnevni red, kar se žal ni zgodilo, ker se je 9. VII. 1919 sprejela meja taka, da se Avstrija dotika neposredno Ogrske.

O severni meji so izšle tiskane štiri knjižice z glavnim nadp'som: *La Question du Prekmurje, de la Styrie et de la Carinthie* ter podpisi:

1. *Le Prekmurje* par M. Slavič.

2. *De la Statistique du Prekmurje* par M. Slavič.

3. *La Styrie* par F. Kovačič.

4. *La Carinthie* par M. Brezigar, L. Erlih, I. Zolger, N. Zupanič.

Inž. Mačkovšek je bil kartograf za vse meje naše države, njegovi študiji so prišli v poštev zlasti pri severni meji, pri kateri je odločilno sodeloval, ko se je prvokrat že 6. januarja 1919 oficijelno predlagala severna meja. Nekatero karte, zlasti za knjižico o štajerski in o Prekmurju, je pod njegovim navodilom izdeloval g. inž. kandidat Gabriel Majcen. Posebno so bile važne karte g. Mačkovškega, ki jih je izdelal v raznih oblikah za Koroško.

Mej nismo dobili takih, kakor smo si želeli, in za katere se je delalo vsestransko in z vsem naporom. Zlasti nepovoljna je meja na Koroškem. Na štajerskem in v Prekmurju, katero

nam je mislila konferenca sploh odreči, tudi nismo dobili vsega, kar smo želeli. Na Koroškem se je dobila kompromisna (zelena) meja. Na štajerskem je zaokrožena etnografska meja. V Prekmurju se nam je odrekla slovenska okolica sv. Gotharda, za katero se še delajo te dni zadnji poizkusi.

Predsednik Zupanič je omenjal v svojih sklepnih besedah razne faze vprašanja o severni meji. Izreka toplo zahvalo vsem udom podsekcije, ki so se trudili za ugodno rešitev severne meje. Zahvaljuje tudi g. Pupina, prof. na ameriški univerzi »Columbia« v New Yorku, ki je prišel v Pariz, ko je bila severna meja v najkritičnejem štadiju, ter je delal za njeno ugodno rešitev pri Amerikancih. Posebno zahvalo pa izraža g. predsedniku glavne etnografske sekcije, prof. Jovanu Cvijiću, ki je s svojim vplivom in s svojim trudom dokaj storil tudi za našo severno mejo.

Prof. Kovačič se zahvali v imenu podsekcije iskreno predsedniku Zupaniću, ki je delal za slovenske meje že med vojno ter mu želi srečo v Jugoslaviji.

Ker se odpravljajo nekateri člani že na odhod v domovino, si želijo člani prisrčen »zbogom« in na »svidenje« v novi jugoslovanski domovini.

Konec seje ob 11. uri.

Z.

† Dr. Dane Gruber. Upravni odbor društva »Hrvatski Zmaj« nam je poslalo mrtvaški list, iz katerega posnemamo, da je njegov član, g. dr. Dane Gruber, gimnazijski ravnatelj v p., dne 21. marca 1927 mirno v Gospodu zaspal. Pokojnik je bil vesten in agilen raziskovalec starejše zgodovine

Hrvatov in je bil za priznanje na tem polju izbran za pravega člana Jugoslovanske Akademije Znanosti in Umetnosti v Zagrebu. Narodil se je v Senju 17. junija 1856 in je po rojstnem kraju dobil v gori omenjenem društvu priimek »Zmaj Senjski«. Braći »Hrvatskog Zmaja« naše sožalje! Z.